

KS. TOMASZ WIELEBSKI

UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

TOMWIELEBSKI@GMAIL.COM

ORCID: 0000-0002-1313-8514

DOI: <https://doi.org/10.12775/TiCz.2024.031>

MISJE EWANGELIZACYJNE JEDNĄ Z DRÓG NAWRÓCENIA DUSZPASTERSKIEGO PARAFII. OD TEORII DO PRAKTYKI

Streszczenie. Papież Franciszek, doceniając w *Evangelii gaudium* ewangelizacyjną rolę parafii w życiu Kościoła, napisał, że wezwanie do ich „odnowy nie przyniosło jeszcze wystarczających owoców, aby były one bliżej ludzi i były środowiskami żywej komunii i uczestnictwa oraz ukierunkowały się całkowicie na misję” (EG 28). W tym kontekście papież kieruje również do parafii wezwanie do „nawrócenia pastoralnego i duszpasterstwa misyjnego”, które „nie może pozostawić rzeczy w takim stanie, w jakim są”, rezygnując „z wygodnego kryterium duszpasterskiego, że «zawsze się tak robiło»” (EG 25; 33). Autor artykułu, teolog pastoralista, pragnie wpisać się w wezwanie Franciszka kierowane do teologów, aby swoją posługę traktowali „jako część zbawczej misji Kościoła”, mając na sercu jego cel ewangelizacyjny i nie zadowalali się „teologią uprawianą przy biurku” (EG 133). W swoim artykule przedstawia najpierw założenia teologiczne misji ewangelizacyjnych nazywanych przez niektórych rekolekcjami ewangelizacyjnymi (1). Następnie ukazuje, jak były one realizowane w parafii marianów pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lublinie w maju 2023 roku przez Zespół Misyjny, którego autor był częścią (2). Zwieńczeniem artykułu są wnioski i postulaty pastoralne (3).

Słowa kluczowe: nawrócenie pastoralne i duszpasterskie parafii, kerygmat, misje ewangelizacyjne, rekolekcje kerygmatyczne

Abstract. Evangelization Missions as One of the Ways of Pastoral Conversion of the Parish: From Theory to Practice. In his *Evangelii gaudium*, Pope Francis recognizes

the evangelizing role of parishes in the life of the Church and writes that “the call to review and renew our parishes has not yet sufficed to bring them nearer to people, to make them environments of living communion and participation, and to make them completely mission-oriented” (EG 28). In this context, the Pope also addresses a call to parishes for “a pastoral and missionary conversion which cannot leave things as they presently are,” asking them to abandon “the complacent attitude that says: ‘we have always done it this way’” (EG 25; 33). The author of this article, a pastoral theologian, aims to echo Francis’s call to theologians to consider their “service as part of the Church’s saving mission” and to “not be content with a desk-bound theology” (EG 133). In his article, the author first presents the theological presuppositions of evangelizing missions, also referred to by some as evangelizing retreats (1). He then shows how such missions were implemented in the Marian parish of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary in Lublin in May 2023 by the missionary team of which he was part (2). The article ends with conclusions and pastoral propositions (3).

Keywords: pastoral conversion of parishes, kerygma, evangelization missions, kerygma retreats.

Komisja Duszpasterstwa KEP w czteroletnim programie duszpasterskim przygotowanym na lata 2013–2017 *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa* zaproponowała rozpoczęcie w Wielkim Poście w 2014 roku w polskich parafiach prowadzenia rekolekcji kerygmatycznych i kontynuowanie tego procesu w następnych latach¹. Miało to być rozpoczęcie procesu odnowy kerygmatycznej Kościoła w Polsce związanego z głoszeniem kerygmatu, odnowieniem i wzmocnieniem duchowości chrzcielnej². W programie znalazły się materiały wyjaśniające istotę rekolekcji kerygmatycznych³, jak też szczegółowe wskazania dotyczące ich przeprowadzenia w parafiach⁴.

¹ Stanisław Gądecki, „Słowo wstępne,” w Komisja Duszpasterstwa KEP, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017. Rok 2013/2014*, red. Szymon Stułkowski (Poznań, 2013), 14 (9–16).

² Gądecki, „Słowo wstępne,” 13.

³ Iwona Zielonka, „Rekolekcje kerygmatyczne,” w Komisja Duszpasterstwa KEP, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017. Rok 2013/2014*, red. Szymon Stułkowski (Poznań, 2013), 359–374.

⁴ Szymon Stułkowski, „Projekty duszpasterskie. Parafia. Rekolekcje kerygmatyczne,” w Komisja Duszpasterstwa KEP, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem,*

Część diecezji podjęła wspomniane wezwanie (np. warmińska, lubelska czy płocka), doprowadzając do tego, że we wszystkich parafiach przeprowadzono tego typu rekolekcje. W wielu diecezjach u części proboszczów dało się jednak zauważyć pewną rezerwę dotyczącą tej formy działań duszpasterskich. Było i jest to spowodowane wieloma czynnikami: niechęcią do jakichkolwiek „nowinek duszpasterskich”, brakiem osobistych doświadczeń w realizacji takich przedsięwzięć, niezrozumieniem roli, jaką w Kościele powinny odgrywać świeccy czy też istoty misji ewangelizacyjnych⁵.

Autor artykułu, będąc teologiem pastoralistą, pragnie wpisać się w wezwanie Franciszka kierowane do teologów, aby swoją posługę traktowali „jako część zbawczej misji Kościoła”, mając na sercu jego cel ewangelizacyjny i nie zadawali się „teologią uprawianą przy biurku” (EG 133). Pragnie on podjąć zagadnienie misji ewangelizacyjnych, ukazując rolę, jaką mogą one odegrać w wezwaniu papieża do inicjowania i realizacji procesu nawrócenia duszpasterskiego parafii, który ma się wiązać z rezygnacją „z wygodnego kryterium duszpasterskiego, że «zawsze się tak robiło»” (EG 25; 33). W swoim artykule przedstawi najpierw założenia teologiczne misji ewangelizacyjnych (1), a następnie ukaże, jak były one realizowane w parafii marianów pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lublinie w maju 2023 roku przez Zespół Misyjny, którego był częścią (2). Zwieńczeniem artykułu będzie sformułowanie wniosków i postulatów pastoralnych (3).

1. TEOLOGICZNE ZAŁOŻENIA MISJI EWANGELIZACYJNYCH

Podjmując teologiczne założenia misji ewangelizacyjnych, należy najpierw określić ich istotę. Są one definiowane jako jedna z odnowionych form misji ludowych, która – będąc narzędziem realizacji nowej ewangelizacji – poprzez głoszenie kerygmatu ma na celu doprowadzenie do oso-

w *Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017. Rok 2013/2014*, red. Szymon Stułkowski (Poznań, 2013), 485–486.

⁵ Chociaż niektórzy z autorów używają zamiast pojęcia „misje ewangelizacyjne” określenia „rekolekcje kerygmatyczne”, to jednak autor będzie posługiwał się pierwszym terminem, uważając, że lepiej oddaje ono istotę i sens prowadzonych działań.

bistego przyjęcia przez ich uczestników we wspólnocie Kościoła Jezusa Chrystusa jako Pana i Zbawiciela⁶.

Prowadzenie misji ewangelizacyjnych wpisuje się w zgłaszany przez papieża Franciszka postulat, aby każdy ochrzczony był „ucniem-misjonarzem”, angażując się w dzieło ewangelizacyjne Kościoła, którego centrum ma być głoszenie kerygmy (EG 111; 120; 164). Kerygmat (gr. *keryssein* – głosić, przepowiadać; *keryks* – ten, który obwieszcza, herold; *kerygma* – proklamacja, ogłoszenie, zwiastowanie, przepowiadanie) to akt i treść przepowiadania zbawienia dokonanego przez Jezusa Chrystusa⁷. Przepowiadanie kerygmatyczne, inaczej zwane misyjnym, stanowi podstawowy typ przepowiadania polegający na głoszeniu faktów zbawczych dotyczących zbawienia dokonanego przez Boga w Jezusie Chrystusie⁸. Jest ono też nazywane przepowiadaniem ewangelizacyjnym, przy wąskim rozumieniu terminu „ewangelizacja” jako pierwszego głoszenia Chrystusa (EN 51; 53; RMi 33). Przyjmuje ono nieraz charakter misji wewnętrznych, które za Janem Pawłem II wiąże się z nową ewangelizacją (ChL 34; RMi 33), zmierzając do odnowy dechrystianizujących się wspólnot kościelnych.

Trzeba zauważyć, że podejmując wielorakie działania duszpasterskie zapomina się o tym, że ich główną podstawą powinno być głoszenie kerygmatu. Warto przytoczyć diagnozę José H. Prado Floresa, świeckiego ewangelizatora i twórcy szkół nowej ewangelizacji z Meksyku, który twierdził, że „w Kościele katolickim zapomnieliśmy o sile kerygmatu, bardzo mocno podkreślając katechezę”⁹. Nawiązując do kerygmatu głoszonego przez Apostołów, można zbudować współczesne orędzie misyjne, które – pedagogicznie uporządkowane – opiera się na następujących prawdach: Boża

⁶ Andrzej Makowski, „Ewangelizujący Kościół w drodze-nowe formy misji ludowych w Polsce,” *Studia Koszalińsko-Kołobrzeszkie* 27 (2020), 245.

⁷ Tomasz Jaklewicz, „Kerygmat,” w *Leksykon teologii pastoralnej*, red. Ryszard Kamiński, Wiesław Przygoda, Marek Fiałkowski (Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2006), 371.

⁸ Gerard Siwek, „Posługa nauczania,” w *Teologia pastoralna szczegółowa*, red. Ryszard Kamiński (Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski; Wrocław: Wydawnictwo Atla, 2002), 156.

⁹ Zob. BT, José Prado Flores, „W Kościele katolickim zapomnieliśmy o sile kerygmatu,” <http://ekai.pl/diecezje/poznanska/x72297/jose-prado-flores-w-kosciele-katolickim-zapomnielimy-o-sile-kerygmatu/>.

miłość, grzech człowieka, zbawienie w Jezusie Chrystusie, wiara i nawrócenie, Duch Święty, Kościół¹⁰.

Chociaż w dokumentach Kościoła znajduje się tradycyjne określenie „misje ludowe”, to jednak podkreśla się ich bezpośredni związek z dziełem nowej ewangelizacji. Kongregacja Nauki Wiary w *Nocie zawierającej wskazania duszpasterskie na Rok Wiary* apeluje o „popieranie misji ludowych [...] w parafiach, by pomóc wiernym w odkryciu daru, jakim jest wiara chrzcielna, i odpowiedzialności za dawanie o niej świadectwa, ze świadomością, że powołanie chrześcijańskie «jest z natury swojej również powołaniem do apostołstwa»”¹¹.

Powyższe zagadnienie rozwija szerzej opracowany na Rok Wiary przez Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji program duszpasterski *Żyć Rokiem Wiary*. Autorzy programu, zachęcając do promowania misji ludowych w parafiach, zwracają uwagę na fakt, że są one szczególną formą i metodą realizacji podstawowego powołania Kościoła do ewangelizacji i pobudzania do odnowy życia wiary¹². Apelują oni o ich zaszczepienie w duszpasterstwo zwyczajne tak, aby „nadać mu styl duszpasterstwa misyjnego”¹³. Według autorów opracowania jedną z głównych cech misji ludowych jest „kerygmatyczne głoszenie osoby Jezusa i Jego zbawienia ofiarowanego każdemu, w kontekście spotkania, słuchania i dialogu”¹⁴. Autorzy programu zwracają też uwagę na „wędrowanie” prowadzące do spotykania różnych osób w ich codziennym środowisku: domu, pracy, szkole, instytucjach publicznych, szpitalu czy na ulicy¹⁵. Używając terminu „ludowość”, podkreślają, że chodzi „o spotkanie ze wszystkimi kategoriami osób i całą wspólnotą, na całym obszarze”, z położeniem nacisku na „społeczno-kul-

¹⁰ Andrzej Makowski, *Nowa ewangelizacja inspiracją odnowy misji ludowych* (Kraków, 2017), 225.

¹¹ Kongregacja Nauki Wiary, „Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary” (Watykan, 2012), IV.6, https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20120106_nota-anno-fede_pl.html.

¹² Papieska Rada ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, Program duszpasterski *Żyć Rokiem Wiary*, (Częstochowa, 2012), 134 (dalej: *Żyć Rokiem Wiary*). Autorzy programu używają tradycyjnego określenia „misje ludowe”, ale uważny czytelnik podczas lektury opisu ich istoty i celu odniesie to od razu do istoty i celu „misji ewangelizacyjnych”.

¹³ *Żyć Rokiem Wiary*.

¹⁴ *Żyć Rokiem Wiary*.

¹⁵ *Żyć Rokiem Wiary*.

turalną specyfikę danego terenu”¹⁶. Autorzy programu podkreślają też, że ważną rolę w prowadzeniu misji ludowych powinni odgrywać „misjonarze-ewangelizatorzy, którzy mają reprezentować cały Lud Boży: prezbiterzy, diakoni, osoby konsekrowane, *świeccy* i małżonkowie, młodzi i starzy, zdrowi i chorzy”¹⁷. Mówiąc o roli świeckich, odwołują się do nauczania II Soboru Watykańskiego, który w dekreście o apostołstwie świeckich podkreślił, że „czerpiąc siły z czynnego udziału w *życiu* liturgicznym swojej wspólnoty, gorliwie uczestniczą w jej pracach apostołskich, pociągają do Kościoła ludzi, trzymających się może z dala od niego; współpracują usilnie w głoszeniu słowa Bożego” (zob. DA 10)¹⁸. Autorzy programu, wskazując, jakie cechy powinna posiadać wspólnota parafialna, aby prowadzić wszystkich ludzi do Chrystusa, przywołują historię drogi do Emaus (Łk 24,13–35)¹⁹. Analizując ten tekst, wskazują oni na konieczność przybliżania się do życia ludzi w ich egzystencjalnych sytuacjach, konieczność stawiania pytań o przeżywane doświadczenia, słuchania bez cenzury prewencyjnej i bez udzielania odpowiedzi, proponowania prawdy Ewangelii, wychodzenia do głoszenia Królestwo Bożego²⁰.

Zasadniczo wyróżnia się trzy etapy misji ewangelizacyjnych: przygotowania do misji, profetycznego tygodniowego głoszenia Dobrej Nowiny, kontynuacji i wzrostu (obejmuje również czas renowacji)²¹. Etap przygotowawczy obejmuje przygotowanie dalsze i bliższe. Przygotowanie dalsze związane jest z zaproszeniem zespołu misyjnego przez proboszcza, ustaleniem daty wydarzenia i sformułowaniem jego strategii. Podkreśla się też rolę przekazania parafianom informacji o misji i zachęcenia ich do modlitwy w intencji właściwego ich przebiegu. Z kolei przygotowanie bliższe rozpoczyna się, przeprowadzaną od ok. czterech do ośmiu miesięcy przed planowanym rozpoczęciem tygodnia misyjnego, niedzielą misyjną. W jej ramach na każdej mszy świętej w parafii członkowie ekipy misyjnej uświadamiają potrzebę ewangelizacji w parafii, jak też odbywają spotkanie z radą

¹⁶ *Życ Rokiem Wiary*.

¹⁷ *Życ Rokiem Wiary*.

¹⁸ *Życ Rokiem Wiary*.

¹⁹ *Życ Rokiem Wiary*, 136.

²⁰ *Życ Rokiem Wiary*, 136–140.

²¹ Jacek Dubel, „Misje ewangelizacyjne,” *Homo Dei*, no. 2 (2001): 109–120.

parafialną, przedstawicielami wspólnot i ruchów, motywując ich do zaangażowania się w przygotowanie misji i tworzenia małych wspólnot misyjnych. Świeccy wraz ze swoimi duszpasterzami przejmują na tym etapie główną odpowiedzialność za misje, a zespół misyjny służy im pomocą²².

Kluczowym wydarzeniem misji ewangelizacyjnych jest tydzień misyjny zwany etapem profetycznym przepowiadania Dobrej Nowiny. Trwa on osiem dni od niedzieli, powinien objąć całość mieszkańców parafii. Przepowiadanie Dobrej Nowiny powinno się opierać na schemacie kerygmatu apostoelskiego. Tematyka poszczególnych dni ma być ułożona w logiczną całość, obejmując następujące wątki: Bóg stworzył *świat* i człowieka z miłości; Bóg jest miłością; Grzech człowieka i zbawienie w Jezusie Chrystusie; Wiara i nawrócenie; Jezus Chrystus jest moim Panem i Zbawicielem; Duch *Święty* obietnicą Ojca; Kościół wspólnotą wierzących; Błogosławieni ubodzy w duchu; Na wzór Matki Jezusa; Bądźcie moimi *świadkami*²³. Środkami oddziaływania misyjnego, oprócz przepowiadania słowa Bożego i sprawowania sakramentów (zwłaszcza Eucharystii oraz pokuty i pojednania) są celebracje i nabożeństwa misyjne, same w sobie stanowiące nieodłączny wymiar przepowiadania profetycznego. Będąc odpowiedzią na usłyszane słowo Boże, umożliwiają one doświadczenie wiary we wspólnocie żywego Kościoła²⁴. Owocem misji ewangelizacyjnych powinno być zaproszenie ludzi do konkretnych małych wspólnot kościelnych istniejących w parafii, które mają być miejscem wzmacniania wiary i duchowego wzrostu.

Trzeci etap misji ewangelizacyjny to, stanowiący jeden z podstawowych warunków prowadzenia ewangelizacji w parafii, etap ich kontynuacji. On nigdy nie powinien się kończyć – ma być nieustannie ożywiany i umacniany przepowiadaniem profetycznym. Głoszone w kolejnych latach orędzie powinno mieć charakter mistagogiczny i katechetyczny, co ma się przyczyniać do wzrostu wspólnoty parafialnej. Częścią etapu kontynuacji jest, trwający zazwyczaj pięć dni, etap renowacji, który powinien być prowadzony przez tych samych misjonarzy, którzy wcześniej byli w parafii. Program renowacji misji oprócz dwóch podobnych, sprawowanych rano i wieczorem, spotkań misyjnych, przewiduje osobne spotkania dla dzie-

²² Dubel, „Misje ewangelizacyjne,” 109–110.

²³ Dubel, „Misje ewangelizacyjne,” 110–113.

²⁴ Makowski, *Nowa ewangelizacja*, 145–146.

ci i młodzieży, jak też celebracje i nabożeństwa misyjne, wśród których może się znaleźć celebracja wyboru Kościoła jako drogi życia, procesja na cmentarz lub modlitwa za zmarłych w Kościele, celebracja nabożeństwa pokutnego itp.²⁵

Jednym z ważnych elementów misji ewangelizacyjnych jest udział osób świeckich, zarówno mieszkających w parafii, w której są one prowadzone, jak też będących członkami przybywającego do parafii zespołu misyjnego, ukazujący nieklerykalne oblicze Kościoła²⁶. Świeccy w ten sposób realizują swoje powołanie chrzcielne związane z pełnieniem funkcji prorockiej. Świeccy mogą na etapie przygotowywania misji pomóc grupie ewangelizacyjnej w rozeznaniu uwarunkowań historycznych, społeczno-religijnych i kulturowych parafii, ustaleniu i realizacji programu misji, docieraniu z zaproszeniem do rodzin, modlitewnym wspieraniu zaplanowanych działań. W fazie realizacji misji mogą oni wygłaszać konferencje, prowadzić spotkania grupowe i rozmowy indywidualne, przygotowywać i współtworzyć liturgię²⁷. Świeccy nie mogą jednak głosić homilii, gdyż jako nieodłączna część liturgii, może ona być głoszona wyłącznie przez biskupów, prezbiterów lub diakonów²⁸. Świeccy mają także odegrać ważną rolę w fazie kontynuacji misji, współpracując z duszpasterzami w dziele ewangelizacji, dając także słowem i przykładem świadectwo wiary w środowiskach, w których żyją²⁹.

2. PRZYGOTOWANIE I PRZEBIEG MISJI EWANGELIZACYJNYCH W PARAFII PW. NIEPOKALANEGO POZOSTAWIENIA NMP W LUBLINIE

Nie da się w sposób czysto sztamkowy i mechaniczny zrealizować wspomnianych założeń teologicznych misji ewangelizacyjnych we wszyst-

²⁵ Makowski, *Nowa ewangelizacja*.

²⁶ Dubel, „Misje ewangelizacyjne,” 108.

²⁷ Gerard Siwek, *Misje ludowe w teorii praktyce Kościoła: studium homiletyczne* (Kraków: Poligrafia Salezjańska, 1999), 199–200.

²⁸ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Dyrektorium homiletyczne* (Watykan, 2015), nr 5.

²⁹ Makowski, *Nowa ewangelizacja*, 255.

kich parafiach. Nie rezygnując z ich istoty, trzeba dostosować się do warunków lokalnych, uwzględnić ich specyfikę i pojawiające się tam „znaki czasu”. Autor przedstawi teraz, jak misje były realizowane w parafii mariańskiej w Lublinie. Skoncentruje się na ich przygotowaniu i przebiegu, pominie zaś etap ich renowacji.

2.1. PRZYGOTOWANIE MISJI

Autor artykułu zwrócił się z propozycją przeprowadzenia misji ewangelizacyjnych w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lublinie do jej proboszcza, ks. Romana Frąckowiaka MIC³⁰. Znając jego otwartość i ciągle poszukiwania sposobów ożywienia duszpasterskiego w parafii, przedstawił proboszczowi istotę i założenia misji ewangelizacyjnych, spotykając się z dużą akceptacją i zrozumieniem. Ksiądz proboszcz zaproponował, aby misje stanowiły bezpośrednie przygotowanie do jubileuszu 30-lecia powstania parafii. Następnie został powołany Zespół Misyjny, w którym, oprócz Księdza proboszcza, znaleźli się: dr Iwona Zielonka, członek i przewodnicząca Komisji Teologicznej Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji, ks. dr Adam Bajorski MSF oraz autor artykułu. Warto w tym miejscu nadmienić, że zarówno dr I Zielonka, jak i ks. dr A. Bajorski mają duże doświadczenie w realizowaniu wielorakich działań ewangelizacyjnych: misji ewangelizacyjnych, kursów, szkoleń i seminariów, których przeprowadzili około tysiąca (!). Trzeba też nadmienić, że swoje umiejętności zdobywali pod okiem José H. Prado Floresa. Zespół Misyjny wskazał datę i przygotował wstępną koncepcję misji, która miała koncentrować się wokół głoszenia kerygmatu. Przyjęto założenie, że głównymi odbiorcami będą osoby dorosłe. Zaplanowano, że misje odbędą się w dniach 7–14 maja 2023 roku.

³⁰ Parafia została erygowana w 1993 roku. Na jej terenie mieszka około 6000 osób: część w domach jednorodzinnych, a część w blokach. Większość z nich to młode rodziny z dziećmi, a także osoby w średnim wieku posiadające często wyższe wykształcenie. Parafianie na co dzień są bardzo zapracowani, są zatrudnieni w edukacji i służbie zdrowia lub prowadzą swoją działalność gospodarczą. Poświęcają dużo troski kształceniu i rozwijaniu różnych pasji swoich dzieci (angielski, karate, piłka nożna, gra na instrumentach), co skutkuje stosunkowo małym zainteresowaniem ofertą duszpasterską parafii.

Ośmiodniowy program misji, zbudowany wokół kerygmatu, został ułożony z wykorzystaniem zaproponowanego przez J. H. Prado Floresa schematu obejmującego sześć tematów planu zbawienia. Zdecydowano, że w każdej nazwie zostanie zawarty głoszony w tym dniu wymiar kerygmatu: 1 – „Dzień zaproszenia do relacji”; 2 – „Dzień poznawania miłości Boga”; 3 – „Dzień uznawania grzeszności”; 4 – „Dzień przebaczenia”; 5 – „Dzień małżeństwa i rodziny oraz słowa Bożego”; 6 – „Dzień pamięci o tych, którzy odeszli”; 7 – „Dzień oddania parafii Jezusowi przez ręce Matki Bożej”; 8 – „Dzień posłania”. Każdy z dni, oprócz niedzielnego Dnia zaproszenia do relacji, miał swój temat przewodni: „Bóg Ciebie kocha”; „Jestem grzesznikiem”; „Jezus jest Twoim zbawieniem”; „Małżeństwo i rodzina. Dokąd zmierzamy?”; „Ci, którzy odeszli, już Tam są...”; „Parafia jako wspólnota wspólnot w sercu Maryi”; „Idźcie i głosście”. Trzeba zauważyć, że zaproponowane tematy nie są ściśle kerygmatyczne, ale nie sposób głosić kerygmatu bez odniesienia tego procesu do życia konkretnej wspólnoty parafialnej. Całe misje odbywały się pod wypracowanym wspólnie hasłem „W poszukiwaniu sensu”.

Istota misji ewangelizacyjnych związana jest z włączeniem do ich przygotowania i przeprowadzenia jak największej liczby parafian. W związku z tym Ksiądz proboszcz powołał do życia parafialną grupę misyjną. W jego skład weszło ponad 50 osób zaangażowanych w życie parafii: członkowie Parafialnej Rady Duszpasterskiej, przedstawiciele wspólnot i ruchów, parafianie niezrzeszeni, siostry zakonne, wikariusze i rezydenci. Do prac w tej grupie zaproszono także rektora położonego na terenie parafii Wyższego Seminarium Duchownego Zgromadzenia Księżów Marianów oraz przedstawicieli kleryków. Grupa misyjna została podzielona na cztery grupy tematyczne zajmujące się przygotowaniem i przebiegiem strefy chwały, wymiarem liturgicznym misji, ich promocją oraz organizacją pikniku parafialnego. Poszczególne grupy pracowały w czasie swoich posiedzeń, a ich relatorzy byli obecni na spotkaniu ogólnym z Księdzem proboszczem i Zespołem Misyjnym.

Ksiądz proboszcz systematycznie informował parafian o misjach ewangelizacyjnych, przybliżał ich istotę oraz cel w ogłoszeniach duszpasterskich oraz w specjalnym liście, który był dystrybuowany przez wyznaczone do tego osoby. Wspomniana tematyka była też poruszana przez proboszcza oraz wszystkich księży w głoszonych homiliach. Informacje

o misjach były umieszczane na parafialnej stronie internetowej. Zespół do spraw promocji misji przygotował ich logo, a także specjalny folder, w którym znalazł się nie tylko szczegółowy program misji, ale również elementy kerygmatu. Wspomniany folder był dystrybuowany przez wiernych z parafii, którzy przekazywali go swoim sąsiadom i znajomym. Przygotowano też specjalne banery i afisze, które w tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie misji zostały rozwieszone w różnych częściach parafii. Przygotowano również specjalne kubki z logo misji i zakładki do książek. Warto też podkreślić, że po każdej mszy świętej modlono się o owocny przebieg misji, prosząc także o modlitwę w tej intencji zakon klauzurowy sióstr karmelitanek. Wspomniana intencja modlitewna towarzyszyła również spotkaniom grup parafialnych.

2.1. PRZEBIEG MISJI

Kręgosłupem całego program misji był kerygmat, którego dotyczyły wszystkie głoszone homilie, prowadzone celebracje i modlitwy. Kaznodzieje w czasie mszy świętych wychodzili w swoim przepowiadaniu od czytań liturgicznych przeznaczonych na dany dzień do poszczególnych elementów kerygmatu.

Niedziela, 7 maja, była Dniem zaproszenia do relacji. Ksiądz A. Bajorski w homiliach głoszonych na wszystkich mszach świętych ukazywał zgromadzonym istotę misji ewangelizacyjnych i krótko omawiał ich koncepcję, zarysowując program na poszczególne dni. Kaznodzieja uświadamiał słuchaczom, że w każdym człowieku są wielkie pokłady dobra, ale niejako „zamrożone”. Podkreślał, że wejście w relacje z Bogiem, kochającym bezwarunkowo każdego, może pomóc je „odmrozić”.

Po południu w kościele odbyła się dwugodzinna strefa chwały. Pierwotnie zaplanowano ją na schodach przed kościołem, ale warunki atmosferyczne sprawiły, że podjęto decyzję o zorganizowaniu jej w świątyni. W czasie strefy chwały przedstawiono cztery bloki ewangelizacyjne: „Miłość Boża i grzech”; „Zbawienie, wiara i nawrócenie”; „Jezus Pan i Duch Święty” oraz „Wspólnota”. W ich ramach zaprezentowano pantomimy ewangelizacyjne oraz świadectwa małżeństw oraz osób indywidualnych (w tym kleryka mariańskiego i siostry zakonnej) związane z poszczególnymi wymiarami

tematycznymi. Modlono się o osobiste doświadczenie Bożej miłości, wyłanie Ducha Świętego³¹ i uwielbiano Boga.

Drugi dzień misji, 8 maja, był Dniem poznawania miłości Boga i przebiegał pod hasłem „Bóg Ciebie kocha!” Ksiądz A. Bajorski w ramach homilii głoszonych w czasie mszy świętych o 9.00 i 18.00 podkreślał, że Bóg jest kochającym Ojcem, który miłuje osobiście i bezwarunkowo każdego człowieka, mając dla niego wspaniały plan. Podkreślał, że Bóg nappełnił nas szczęściem płynącym z doświadczenia Jego bezwarunkowej miłości w radości, pokoju i zjednoczeniu z Nim. Jeżeli chcemy tego doświadczyć, to należy przyjąć bezwarunkową miłość Boga.

Później odbył się wieczór uwielbienia. Po wystawieniu Najświętszego Sakramentu została w sposób medytacyjny odmówiona litania loretańska do Matki Bożej. Celebrans powoli czytał poszczególne jej wyzwania, a następnie każdy zebrany zastanawiał się w ciszy nad istotą poszczególnych tytułów Maryi. Po odmówieniu litanii miała miejsce modlitwa o doświadczenie miłości Bożej. Na koniec zostało udzielone błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem i odśpiewano *Apel Jasnogórski*.

Trzeci dzień misji, 9 maja, będący Dniem uznawania grzeszności, przebiegał pod hasłem „Jestem grzesznikiem”. Ksiądz A. Bajorski w ramach homilii głoszonych w czasie mszy świętych o godz. 9.00 i 18.00 podkreślał, że grzech odseparował nas od Boga, powodując, że nie możemy doświadczać Bożej miłości. Zauważył, że jedynie uznanie swojej grzeszności może na nowo włączyć nas do źródła Miłosierdzia Bożego. Misjonarz nawiązał do momentu chrztu każdego chrześcijanina apelując: „Wróć do momentu swojego chrztu i podejmij *świadomą* decyzję: przyjmuję godność dziecka Bożego!” Po homilii każdy wierny, trzymając zapaloną świecę, odnowił przyrzeczenia chrzcielne. Następnie wszyscy zebrani podchodzili procesyj-

³¹ Określenie „wyłanie Ducha Świętego” oznacza rodzaj modlitwy wstawienniczej, w czasie której grupa modli się nad daną osobą o obdarowanie jej charyzmatami i określenie jej miejsca oraz posługi we wspólnocie. Niektórzy, opisując to wydarzenie, posługują się określeniem „chrzest w Duchu Świętym”. Nie chodzi tutaj o jakiś nowy chrzest, ale o łaskę uczynienia przez daną osobę osobistego i wspólnotowego kroku, który będzie ją prowadził do wyzwolenia w niej, inspirowanego działaniem Duchem Świętym, *nowego życia*. Ma być ono związane z odnowieniem i pogłębieniem łaski otrzymanej już wcześniej, w czasie chrztu i bierzmowania. Zob. Wspólnota Odnowy w Duchu Świętym Michael, „Wyłanie darów Ducha Świętego, <https://michaelbem.odnowa.org/slownik-pojec/10-wy-lanie-darow-ducha-swietego>.”

nie do kapłanów trzymających naczynia z wodą święconą, zanurzali w niej rękę i, czyniąc znak krzyża, wypowiadali swoje imię i słowa: „Ja NN odnawiam moje przyrzeczenia chrzcielne w Imię Ojca, Syna i Ducha Świętego”. Później odbył się wieczór uwielbienia. Podobnie jak poprzedniego dnia, po wystawieniu Najświętszego Sakramentu została w sposób medytacyjny odmówiona litania loretańska do Matki Bożej. Potem podjęto osobiste wyznanie się grzechu przez zebranych i modlitwa przebaczenia, która jest decyzją woli, na wzór Jezusa, który modlił się: „Ojcze przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią” (Łk 23, 34). Wierni prosili Boga o umiejętność przebaczenia tym wszystkim, od których doznali jakichkolwiek krzywd: fizycznych, psychicznych czy duchowych.

Czwarty dzień misji, 10 maja, był Dniem przebaczenia, przebiegał pod hasłem „Jezus jest Twoim zbawieniem”. Ksiądz A. Bajorski w ramach homilii głoszonych w czasie mszy świętych o godz. 9.00 i 18.00 podkreślał, że Jezus za cenę swojej krwi zbawił każdego człowieka. Każdy ma nieustannie otwierać się na ten dar zbawienia, korzystając z łaski sakramentu pokuty i pojednania. Misjonarz apelował też do wiernych o przebaczenie wszystkich doznanych krzywd. Zachęcał do spowiedzi generalnej, która jest powrotem na miejsce „przestępstwa”, jednak już w towarzystwie Zbawiciela i z Jego Miłosierdziem leczącym rany. W czasie mszy świętej o godz. 9.00 udzielono także sakramentu namaszczenia chorych. Po mszy o godz. 18.00, tak jak poprzedniego dnia, odbył się wieczór uwielbienia. Zwyczajowo rozpoczął się on wystawieniem Najświętszego Sakramentu i medytacyjnym odmówieniem litanii loretańska do Matki Bożej. Później odmówiono modlitwą wstawienniczą o uzdrowienie i uwolnienie³².

Chociaż każdego dnia kapłani dyżurowali w konfesjonałach, pełniąc posługę sakramentalną, to szczególnie w Dniu przebaczenia wielu wiernych skorzystało z okazji do spowiedzi. Część parafian odbywała spo-

³² Wokół tej modlitwy narosło wiele nieporozumień związanych z właściwym brakiem jej istoty. Warto w tym miejscu odwołać się do dokumentu Kongregacji Nauki Wiary z 2000 roku Instrukcja o modlitwach o uzdrowienie od Boga *Ardens felicitatis desiderium*, w którym wspomniane modlitwy definiowane są jako udzielany przed Ducha Świętego niektórym osobom *charyzmat uzdrawiania* służący mocy ukazania łaski Zmartwychwstałego (I 5). Zob. Kongregacja Nauki Wiary, Instrukcja o modlitwach o uzdrowienie od Boga *Ardens felicitatis desiderium* (Watykan, 2000), <https://www.ekai.pl/dokumenty/instrukcja-o-modlitwach-o-uzdrowienie-od-boga/>.

wiedź generalną, której istota była wyjaśniona zarówno w czasie homilii, jak i w rozdawanych materiałach. Część wiernych umawiała się też indywidualnie na spowiedź generalną z misjonarzami, którzy byli do dyspozycji każdego dnia misji.

Piąty dzień misji, 11 maja, był Dniem małżeństwa i rodziny oraz słowa Bożego. Przebiegał on pod hasłem „Małżeństwo i rodzina. Dokąd zmierzamy?” Ksiądz A. Bajorski w ramach homilii głoszonych w czasie mszy świętych o godz. 9.00 i 18.00 podkreślał, że przyjęcie łaski sakramentu małżeństwa i troska o jego rozwój były i są aktami wiary oraz ciągłego nawracania się do Pana Boga i względem drugiej osoby. Małżonkowie, ślubując sobie miłość, wierność i uczciwość małżeńską, zdecydowali się na zadanie, które bez pomocy Bożej jest niewykonalne. Po homilii pary małżeńskie odnowiły przyrzeczenia małżeńskie. Każde małżeństwo przechodziło przez Bramę Słowa, na której widniał fragment hymnu z listu św. Pawła o miłości. Przed przejściem pod tą bramą żony wyciągały z koszyczków przygotowane cytaty z Pisma Świętego, a mężowie otrzymywali kwiaty, które później wręczali swoim żonom. Każda z par małżeńskich modliła się też indywidualnie na stopniach ołtarza o Boże błogosławieństwo dla dobrej realizacji swojego powołania.

Później, tak jak poprzedniego dnia, odbył się wieczór uwielbienia, który rozpoczął się wystawieniem Najświętszego Sakramentu i medytacyjnym odmówieniem litanii loretańskiej do Matki Bożej. Potem miała miejsce modlitwa za wszystkie osoby biorące udział w misjach. Dzieci modliły się za rodziców, rodzice za dzieci, mężowie za żony, żony za mężów, za młodych, za samotnych i chorych, za osoby zakonne i księży. Modlitwę prowadziła misjonarka I. Zielonka, ale w trakcie parafianie podchodzili spontanicznie do mikrofonu i inicjowali modlitwę za poszczególne stany. Zaowocowało to doświadczeniem jedności wspólnoty parafialnej, w której każdy poczuł się przyjęty i zaakceptowany, doświadczając obecności Jezusa Zmartwychwstałego. Na koniec zostało udzielone błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem i odśpiewano *Apel Jasnogórski*.

Na koniec spotkania, tak jak poprzedniego dnia, odbył się wieczór uwielbienia, który rozpoczął się wystawieniem Najświętszego Sakramentu i medytacyjnym odmówieniem litanii loretańska do Matki Bożej. Po odmówieniu litanii miała miejsce modlitwa za wszystkie osoby biorące udział w misji o osobiste doświadczenie spotkania z Jezusem Zmartwychwstałym.

Na koniec zostało udzielone błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem i odśpiewano *Apel Jasnogórski*.

Szósty dzień misji, 12 maja, był Dniem pamięci o tych, którzy odeszli. Obchodzono go pod hasłem „Ci, którzy odeszli, już Tam są...”. Ksiądz A. Bajorski w ramach homilii podczas mszy świętych o godz. 9.00 i 18.00, głosząc następny element kerygmatu, podkreślał, że moment śmierci jest też momentem, kiedy doświadczamy obecności Jezusa, który jest naszym Panem. Misjonarz wezwał zebranych, aby każdy uznał Jezusa za Pana także swojego życia i umierania, bo to otworzy drogę do harmonijnego życia. Po mszy świętej o godz. 18.00 przeszła procesja na cmentarz (oddalony od kościoła parafialnego o 600 metrów) i omówiono modlitwę za zmarłych, w czasie której odbyła się procesja ze świecami do czterech stacji. Ważnym momentem tej celebracji było zakopanie w ziemi przewiązanej czarnym kirem koperty, w której znajdowały się kartki z wypisanymi przez uczestników imionami ich zmarłych. Ten symboliczny gest miał pomóc szczególnie tym osobom, które przeżywając od lat proces żałoby, ciągle nie mogą pogodzić się z odejściem ich bliskich.

Ósmy dzień misji, 13 maja, był Dniem oddania parafii Jezusowi przez ręce Matki Bożej. Obchodzono go pod hasłem „Parafia jako wspólnota wspólnot w sercu Maryi”. Ksiądz A. Bajorski w ramach homilii głoszonych w czasie mszy świętych o godz. 9.00 i 18.00, omawiał następny element kerygmatu i podkreślał, że Matka Najświętsza była przy powstawaniu Kościoła jako miejsca obecności Jej Syna w sakramentach i głoszonym słowie Bożym. Podkreślał, że nazywamy Ją Królową Apostołów i Matką Kościoła, od niej chcemy uczyć się, jak budować wspólnotę ludzi podążających za Jej Synem.

Msza święta o godz. 18.00 miała szczególny charakter. Przewodniczył jej Prowincjał Zgromadzenia Księżów Marianów ks. dr Eugeniusz Zarzeczny, który dziękował za 30 lat istnienia parafii i prosił o dalsze Boże błogosławieństwo. W koncelebrze uczestniczyli wszyscy pracujący w tym okresie księża. W czasie liturgii nastąpiło oddanie parafii Jezusowi przez ręce Matki Bożej. Dokonując tego aktu, ks. A. Bajorski podkreślał, że parafia jest i ma się stawać „wspólnotą wspólnot”, w której będą budowane wielorakie, składające się na wymiar *communio*, relacje: małżeńsko-rodzinne, międzysąsiedzkie, zakonne, międzyludzkie. Po mszy na placu przed kościo-

łem odbyła się parafialna agapa, która stanowiła dobrą okazję do rozmów i wzajemnego poznawania się osób duchownych i świeckich.

Ważnym elementem tego dnia misji była prowadzona na żywo i udostępniona też online konferencja z udziałem Zespołu Misyjnego. Była to okazja do odpowiedzi na pytania zapisane na kartkach wrzucanych w czasie misji do specjalnie przygotowanej skrzynki, jak też zadawane online. Pytania dotyczyły wielu obszarów tematycznych.

Ostatni dzień misji, 14 maja, był Dniem posłania obchodzonym pod hasłem „Idźcie i głoscie”. Ksiądz Tomasz Wielebski w ramach homilii głoszonych w czasie każdej mszy świętej syntetycznie przypominał o poszczególnych elementach kerygmatu i podkreślał, odwołując się do nauczania Franciszka, że wszyscy mają się stawiać „uczniami-misjonarzami”. Zwracał uwagę, że nikt z chrześcijan, kto usłyszał kerygmat i doświadczył osobistego spotkania ze Zmartwychwstałym Jezusem, nie może tego doświadczenia zachować dla siebie, ale na mocy sakramentu chrztu i bierzmowania jest zobowiązany do jego głoszenia innym. Po homilii wierni procesyjnie podchodzili do członków Zespołu Misyjnego, otrzymując od nich paszport ewangelizatora. Każdy miał w nim zapisać swoje imię, nazwisko oraz datę chrztu. Ten paszport miał wszystkim przypominać o tym, że Bóg wzywa każdego po imieniu na mocy sakramentu chrztu i powołuje go do realizacji potrójnej misji: proroka, kapłana i króla. Wszyscy zostali też zaproszeni do zaangażowania się w życie wspólnot działających w parafii, gdzie mogą wzrastać i realizować swoją chrześcijańską misję. O godz. 14.00 rozpoczął się, służący budowaniu wzajemnych relacji, piknik rodzinny.

Uroczyste zakończenie misji nastąpiło po mszy świętej o godz. 18.00. Przed Najświętszym Sakramentem Zespół Misyjny w imieniu wszystkich parafian jeszcze raz przeprosił za wszystkie grzechy, składając razem z nimi przyrzeczenia poprawy życia. Miał miejsce akt poświęcenia poszczególnych stanów parafii Sercu Pana Jezusa – Ksiądz proboszcz błogosławił im Najświętszym Sakramentem. Następnie parafianie przeszli przed kościół, gdzie nastąpiły odnowienie przyrzeczeń wierności krzyżowi, poświęcenie nowego krzyża misyjnego oraz błogosławieństwo misyjne połączone z udzieleniem odpustu. Na krzyżu misyjnym pojawiła się tabliczka upamiętniająca misję, a znalazła się na niej ich data oraz nazwiska i imiona osób należących do Zespołu Misyjnego. Warto przy tym zauważyć, że jest to chyba jedyna tabliczka misyjna, na której obok nazwisk księży widnieje również nazwi-

ska osoby świeckiej – misjonarki. Po liturgicznym zakończeniu misji przy krzyżu misyjnym grupa muzyczno-modlitewna poprowadziła uwielbienie i dziękczynienia za ich dar.

Każdego dnia misji przedstawiciele poszczególnych grup i wspólnot działających w parafii czynnie włączali się we współtworzenie liturgii mszy świętej, czytając czytania mszalne, samodzielnie przygotowane wezwania modlitwy wiernych i przynosząc procesyjnie dary. Włączali się także do prowadzenia innych elementów misji. Ich przedstawiciele byli także obecni wśród uczestników agapy i pikniku. Mając przypięte do ubrań emblematy pokazujące do jakiej należą grupy, informowali o jej charyzmacie, zapraszali jednocześnie do udziału w jej spotkaniach. Trzeba też zwrócić uwagę na to, że w czasie całych misji trwała w kaplicy nieustanna adoracja Najświętszego Sakramentu w intencji ich owocnego przebiegu. Do tej adoracji włączali się poszczególni parafianie, zapisując się na półgodzinne dyżury. Trzeba też podkreślić, że każdego dnia wieczorem odbywało się spotkanie Zespołu Misyjnego, w ramach którego dokonywano ewaluacji przebiegu programu danego dnia misyjnego pod kątem zgodności z postawionymi celami, jak też wymieniono się uwagami na temat ich realizacji.

3. WNIOSKI I POSTULATY PASTORALNE

Po ukazaniu teologicznych założeń misji ewangelizacyjnych oraz ich realizacji w parafii mariańskiej w Lublinie zostaną teraz przedstawione wnioski i postulaty pastoralne. Ich sformułowanie ma pomóc w przyszłości wszystkim osobom organizującym misje ewangelizacyjne w uniknięciu pewnych błędów, jak też dostarczyć twórczych inspiracji.

Organizując tego typu misje, należy zwrócić uwagę na ich adresata. Nie mają one być skierowane tylko do osób regularnie uczęszczających do kościoła, ale przede wszystkim do tych, którzy przestali dbać o rozwój swojej wiary i znajdują się „na peryferiach”. Patrząc na misje realizowane w lubelskiej parafii marianów, należy zauważyć, że uczestniczyło w nich zbyt mało takich osób. Złożył się na to szereg przyczyn. Ewaluacja prowadzonych działań doprowadziła do wniosku, że jedną z nich mogło być zbyt małe zaangażowanie się osób z grupy misyjnej, jak też „zwykłych” parafian w nawiązywanie kontaktu „od osoby do osoby”, gdy w czasie przygoto-

wawczym do misji chodzono po domach i rozprowadzano zaproszenia na misje. Nie przynosiły nieraz skutku apele kierowane przez proboszcza do parafian, aby z programem misji docierali do swoich sąsiadów. Okazywało się, że część z nich „wstydzila się” podejmowania takich działań, obawiając się różnych reakcji. Tego typu posługę można zlecić jedynie parafianom zarówno mającym żywą wiarę, jak też dobrze przygotowanym do takich działań, posiadającym empatyczne zdolności do budowania relacji z osobami negatywnie albo wręcz agresywnie nastawionymi do Kościoła i religii.

Prowadzona ewaluacja doprowadziła do wniosku, że w Dniu małżeństwa i rodziny zabrakło świadectw tych osób dotyczących tego, jak kierować się wskazaniem ewangelicznymi podczas prób rozwiązywania swoich codziennych problemów. Chociaż takie świadectwa były składane w Dniu zaproszenia do relacji w ramach bloków ewangelizacyjnych w czasie strefy chwały, to jednak powinny one mieć także miejsce w dniu, kiedy misjonarze podejmują kwestie życia małżeńsko-rodzinnego w kontekście sposobów realizacji życiowego powołania. Konferencje powinny być skonstruowane w kluczu: jak powinno być (wymiar normatywny oparty na przesłaniu Ewangelii i wskazaniach Magisterium) oraz jak można to konkretnie realizować w codzienności życia (wymiar praktyczny). Co prawda, misjonarz często w czasie konferencji odwoływał się do swojej bogatej praktyki pracy duszpasterskiej wśród małżeństw i rodzin, pokazując, jak one realizują wymagania Ewangelii w codziennym życiu, ale to jednak bezpośrednio składane świadectwa mają większą siłę przekonywania.

Jednym z problemów, który pojawił się zarówno w ramach przygotowywania do misji, jak i na etapie ich realizacji, były napięcia komunikacyjne między przedstawicielami niektórych grup parafialnych a organizatorami misji. Nie rozumiejąc do końca celu i istoty misji ewangelizacyjnych, nie potrafili oni nieraz właściwie „wpisać się” w ich całość koncepcyjną. Na etapie przygotowania trzeba dobrze wyjaśnić istotę misji, podkreślając, że zaangażowanie poszczególnych parafian oraz działających w parafii grup i ruchów ma być służebne wobec realizowanego celu.

Po ukazaniu pewnych braków zauważonych w trakcie realizacji misji ewangelizacyjnych w parafii mariańskiej w Lublinie, autor zwróci teraz uwagę na pozytywne.

Podstawowym pozytywnym realizowanego przedsięwzięcia było zaangażowanie dużej liczby parafian w proces wspólnego przygotowania i prze-

prowadzenia misji. Już samo powołanie do życia parafialnej grupy misyjnej oraz jej podział na cztery zespoły tematyczne, spowodowały zmianę sposobu myślenia o parafii i pragnienia docierania z przesłaniem orędzia zbawczego szczególnie do „osób z peryferii” jako tylko kwestii osób duchownych czy wybranych świeckich. Tego typu działanie przyczyniło się do podmiotowego traktowania parafian, uświadamiając im, że każdy z nich jest „ucznem-misjonarzem”, a będąc aktywnym podmiotem ewangelizacji, służy otrzymanymi od Ducha Świętego charyzmatami i komplementarnie podejmuje wezwanie do komunii i jedności (zob. EG 120; 130–131). Warto zauważyć, że osoby świeckie zaangażowane w proces przygotowania i przeprowadzenia misji, pracując w duchu synodalnym, wykazywały się wielką kreatywnością.

Kolejnym pozytywem misji było wykorzystanie w nich wielu form religijnych. Zasadniczo misje koncentrowały się wokół głoszonego kerygmatycznie słowa Bożego i sprawowania sakramentów, co jest przecież istotą posługi zbawczej Kościoła. W ramach misji nie zabrakło jednak innych form pracy, wśród których znalazły się także pantomimy i świadectwa ewangelizacyjne, jak też modlitwy o doświadczenie Bożej miłości, przebaczenie, uzdrowienie i uwolnienie. Wszystkie realizowane inicjatywy wpiisywały się w główny cel misji, jakim było głoszenie kerygmatu. Warto też zaznaczyć, że prowadzone wspólnie przez teologicznie uformowanych, zaangażowanych od wielu lat w działania ewangelizacyjne formatorów: prezbitera i osobę świecką, różnorakie formy modlitwy, nie tylko pomagały lepiej doświadczyć istoty miłości Boga i podjąć decyzję opowiedzenia się po stronie Chrystusa Zmartwychwstałego, ale także przyczynić się do obalania fałszywych wyobrażeń na ich temat. Źródłem takich postaw są występujące nieraz nadużycia.

Włączenie do przygotowania i przeprowadzenia misji zarówno osób z poszczególnych zespołów, jak i niebędących w nich indywidualnych parafian, ich współpraca z osobami duchownymi oraz klerykami wymagały ze strony zarówno Księdza proboszcza, jak też osób prowadzących misje, wielkiego wysiłku i poświęcenia sporej ilości czasu. Wymagało to też dobrej znajomości zasad organizacji i zarządzania, w tym umiejętności delegowania zadań, stosowania dwukierunkowej komunikacji, właściwego korzystania z wielorakich zasobów. Z pewnością połączenie tego typu działań, w których zdarzały się pewne potknięcia, z prowadzoną przez cały czas mo-

dlitwą o dobry przebieg misji przyczyniło się do ich owocnego przeżycia, o czym świadczyły pozytywne głosy wielu uczestniczących w nich osób. Trzeba podkreślić, że jedną z wartości dodanych przyjętego sposobu pracy jest nie tylko lepsze zrozumienie teologicznego znaczenia *communio*, ale zdobycie praktycznych umiejętności jego tworzenia.

Duszpasterskie nawrócenie parafii, którego jedną z dróg są misje ewangelizacyjne, stanowi długi proces. Nie chodzi tylko o ich przygotowanie i przeprowadzenie, ale o kontynuację rozpoczętych wcześniej działań na etapie rozwoju i wzrostu parafii. Gwarantem kontynuacji tego procesu powinien być proboszcz. W lubelskiej parafii marianów doszło do zmiany proboszcza. Prowincjał odwołał dotychczasowego proboszcza, pełniącego posługę od 2017 roku, powierzając mu do realizacji inne zadania. Nowym proboszczem został ks. Grzegorz Reiss. Kontynuuje on podjęte, związane z przygotowaniem i prowadzeniem misji, działania, przyczyniając się do ich owocowania³³.

Ksiądz proboszcz parafii, w której zostały przeprowadzone misje ewangelizacyjne, powinien dalej, razem z misyjną grupą parafialną i radą duszpasterską, w duchu synodalnym podejmować refleksję dotyczącą kontynuacji rozpoczętego procesu nawracania duszpasterskiego. Przedmiotem takiej refleksji należy, między innymi, uczynić kwestie procesu współpracy wiernych świeckich i duchownych w budowaniu parafialnego *communio* oraz docierania z ewangelicznym przesłaniem do osób będących „na peryferiach parafii”. W codziennej praktyce duszpasterskiej trzeba wracać do tematów podjętych w czasie misji, praktykować mistagogiczne wprowadzenie w życie poszczególnych sakramentów, zwłaszcza chrztu, bierzmowania, pokuty, Eucharystii i małżeństwa oraz podkreślać znaczenie Kościoła jako sakramentu Chrystusa³⁴.

* * *

Papież Franciszek, doceniając w *Ewangelii gaudium* ewangelizacyjną rolę parafii w życiu Kościoła, napisał, że wezwanie do ich „odnowy nie przyniosło jeszcze wystarczających owoców, aby były one bliżej ludzi i były *środowniskami żywej komunii* i uczestnictwa oraz ukierunkowały się

³³ Zespół misyjny przeprowadził w maju 2024 roku renowację misji w parafii.

³⁴ Dubiel, *Misje ewangelizacyjne*, 119.

całkowicie na misje” (EG 28). W tym kontekście papież kieruje również do parafii wezwanie do „nawrócenia pastoralnego i duszpasterstwa misyjnego”, które „nie może pozostawić rzeczy w takim stanie, w jakim są”, rezygnując „z wygodnego kryterium duszpasterskiego, że «zawsze się tak robiło»” (EG 25; 33).

Jedną z dróg nawrócenia duszpasterskiego parafii mogą stanowić misje ewangelizacyjne. Należy zadbać o to, aby były one realizowane we wszystkich polskich parafiach, będąc impulsem do ich odnowy. Aby taki proces mógł się dokonać, trzeba kształtować świadomość zarówno duchownych, jak i świeckich dotyczącą istoty misji ewangelizacyjnych. Nieustannie trzeba wskazywać na ich rolę w kontekście zarówno głoszenia kerygmatu, jak i budowania wymiaru komunijnego parafii. Trzeba zdecydowanie podkreślić, że zmiana w podejściu do misji ewangelizacyjnych wiąże się nie tylko z właściwym zrozumieniem ich istoty, ale przede wszystkim z osobistym nawróceniem.

BIBLIOGRAFIA

- BT, José Prado Flores. *W Kościele katolickim zapomnieliśmy o sile kerygmatu*. <http://ekai.pl/diecezje/poznanska/x72297/jose-prado-flores-w-kosciele-katolickim-zapomnieliśmy-o-sile-kerygmatu/>.
- Dubel, Jacek. „Misje ewangelizacyjne.” *Homo Dei*, no. 2 (2001): 105–121.
- Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*. Watykan, 2013.
- Gądecki Stanisław. „Słowo wstępne”. W Komisja Duszpasterstwa KEP, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017. Rok 2013/2014*, red. Szymon Stułkowski, 9–16. Poznań, 2013.
- Jaklewicz, Tomasz. „Kerygmat.” W *Leksykon teologii pastoralnej*, red. Ryszard Kamiński, Wiesław Przygoda, Marek Fiałkowski, 371–374. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2006.
- Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. *Dyrektorium homiletyczne*. Watykan, 2015.
- Kongregacja Nauki Wiary. Instrukcja o modlitwach o uzdrowienie od Boga *Ardens felicitatis desiderium*. Watykan, 2000. <https://www.ekai.pl/dokumenty/instrukcja-o-modlitwach-o-uzdrowienie-od-boga/>.
- Kongregacja Nauki Wiary. *Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary*, Watykan, 2012. IV.6. https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20120106_nota-anno-fede_pl.html.

- Makowski, Andrzej. „Ewangelizujący Kościół w drodze-nowe formy misji ludowych w Polsce.” *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 27 (2020): 241–255.
- Makowski, Andrzej. *Nowa ewangelizacja inspiracją odnowy misji ludowych*. Kraków: 2017.
- Papieska Rada ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Program duszpasterski *Żyć Rokiem Wiary*. Częstochowa, 2012.
- Siwek, Gerard. *Misje ludowe w teorii i praktyce Kościoła*, Kraków: 1999.
- Siwek, Gerard. „Posługa nauczania.” W *Teologia pastoralna szczegółowa*, red. Ryszard Kamiński, 131–179. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski; Wrocław: Wydawnictwo Atla, 2002.
- Stułkowski, Szymon. „Projekty duszpasterskie. Parafia. Rekolekcje kerygmaticzne.” W Komisja Duszpasterstwa KEP, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017. Rok 2013/2014*, red. Szymon Stułkowski, 485–486. Poznań, 2013.
- Wspólnota Odnowy w Duchu Świętym Michael. *Wylanie darów Ducha Świętego*. <https://michaelbem.odnowa.org/slownik-pojec/10-wylanie-darow-ducha-swietego>.
- Zielonka, Iwona. „Rekolekcje kerygmaticzne.” W Komisja Duszpasterstwa KEP, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017. Rok 2013/2014*, red. Szymon Stułkowski, 359–374. Poznań, 2013.